

Warszawa, 17 grudnia 2014 r.

Informacja prasowa

Czytelnictwo komputerowe dzieci i młodzieży

Prawie co drugi 12-latek systematycznie przegląda portale informacyjne i prasę online. Gimnazjaliści odwiedzają te miejsca jeszcze częściej. Rzadziej za to uczniowie czytają w sieci literaturę – wynika z dodatkowych analiz badania czytelnictwa dzieci i młodzieży przeprowadzonego przez IBE.

Badanie czytelnictwa dzieci i młodzieży przeprowadzone przez IBE przyniosło informacje nie tylko o tym, jakie książki wybierają szóstoklasiści szkoły podstawowej i trzecioklasiści z gimnazjum i w jaki sposób je czytają.

Ekspert sprawdził też, jak często dzieci i młodzież do czytania używają komputera i innych urządzeń elektronicznych oraz to, w jaki sposób wykorzystują Internet do czytania dłuższych tekstów – książek w wersjach cyfrowych, artykułów czy wierszy.

Dzięki badaniu udało się opisać różne typy zachowań związanych z czytelnictwem komputerowym:

- poszukiwanie informacji o książkach: recenzji, wiadomości o nowościach czy autorach,
- ściąganie z sieci całych tekstów bądź fragmentów, artykułów, książek, korzystanie z bibliotek elektronicznych (Internet jako źródło czytanych tekstów)
- sposób czytania tekstów, przede wszystkim książek: na ekranie czy w wersji wydrukowanej na papierze,
- czytanie tekstów w stosunku do użytkowania komputera w innych celach.

Czytanie komputerowe dwunastolatków

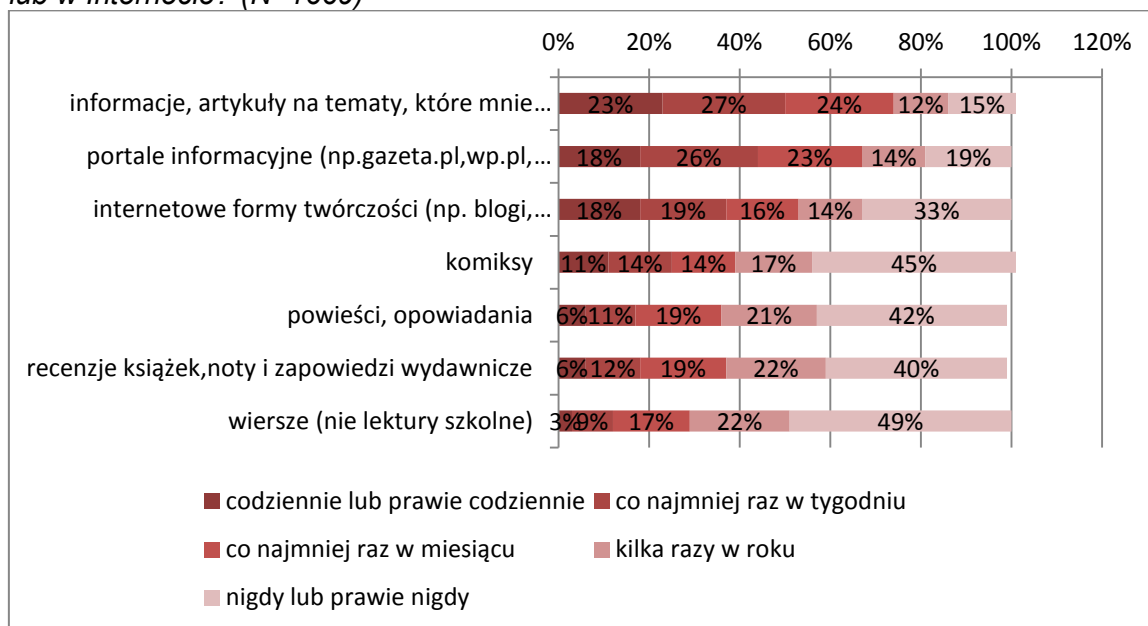
Z badania IBE wynika, że co drugi uczeń VI klasy systematycznie (co najmniej raz w tygodniu) szuka w sieci informacji niezwiązanych ze szkołą, a 57 proc. poszukuje takich informacji, których potrzebuje do nauki w szkole.

Prawie co drugi uczeń VI klasy (44 proc.) przegląda systematycznie portale informacyjne i prasę online. Duża grupa (aż 37 proc.) czyta systematycznie twórczość innych internautów np.: blogi i fanziny.

Jednak teksty, które mają swoje odpowiedniki w wersji drukowanej: literatura beletrystyczna, wiersze, a także lektury szkolne, są już znacznie rzadziej czytane na ekranie.

Na tym tle wyróżniają się komiksy. To najczęściej czytany typ zwartych publikacji w sieci. Jest to jednak częściej chłopięcy wybór: 30 proc. chłopców (19 proc. dziewcząt) deklaruje, że czyta je systematycznie na ekranie. Komiksy to szczególnie gatunek publikacji, który jest często łatwiej dostępny w Internecie (szczególnie obce produkcje) niż w wersji drukowanej.

Wykres 1. Rozkład odpowiedzi dwunastolatków na pytanie: „Jak często czytasz na komputerze lub w Internecie?” (N=1669)

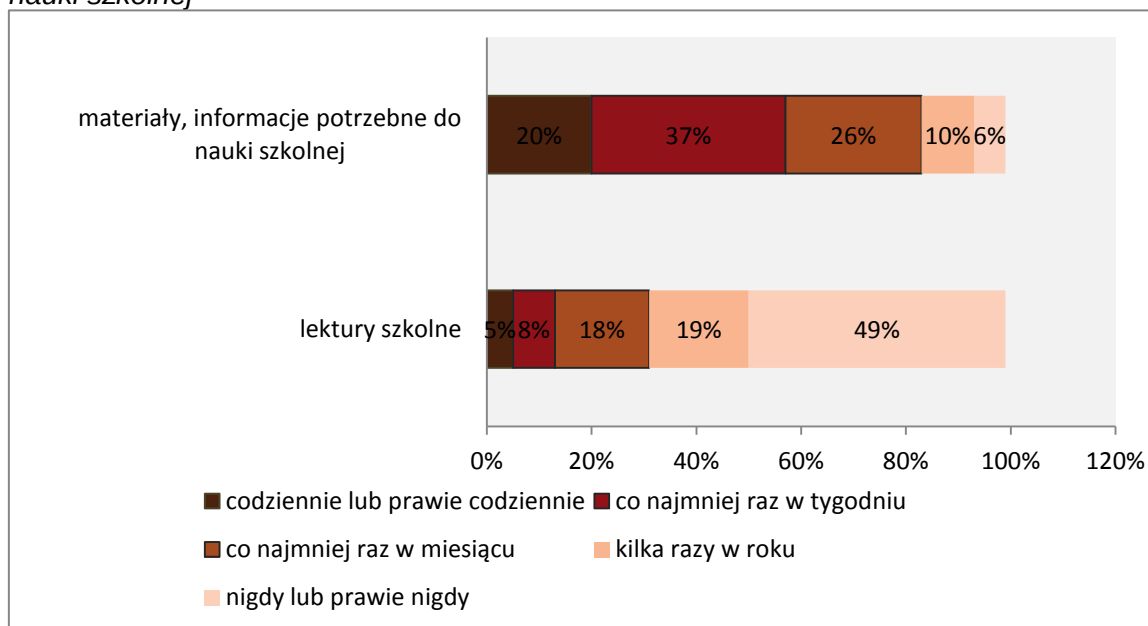

Tylko 9 proc. dwunastolatków deklarowało, że jedna z ostatnich książek czytanych przez nich w czasie wolnych była w wersji elektronicznej (czytana na ekranie komputera, tabletu, czytnika, telefonu). Częściej w takiej postaci książki czytają chłopcy (12 proc.) niż dziewczynki (6 proc.).

Odwrotnie niż w przypadku innych praktyk czytelniczych odsetek dzieci czytających na ekranie spadał wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rodziców: najwięcej takich czytelników było w rodzinach osób z zasadniczym wykształceniem zawodowym. Należy też podkreślić, że w domach z największymi księgozbiorami najrzadziej czytano książki w postaci elektronicznej.

Uczniowie wybierają różne książki do komputerowej lektury, jednak najczęściej są to publikacje niebeletrystyczne, związane z ich zainteresowaniami, poradniki. Nastolatki same przyznają, że jeśli mają wybór, to wolą czytać książki w wersji tradycyjnej, drukowanej na papierze.

Wykres 2. Częstotliwość czytania przez dwunastolatków na ekranie tekstów potrzebnych do nauki szkolnej

Jeszcze rzadziej na ekranach urządzeń elektronicznych czytane są lektury szkolne. Taki sposób czytania wskazało jedynie 4 proc. szóstoklasistów.

Natomiast ponad połowa uczniów klas szóstych przynajmniej raz w tygodniu korzysta z komputera w poszukiwaniu materiałów koniecznych do przygotowania się do lekcji.

Czytanie komputerowe gimnazjalistów

Gimnazjaliści częściej niż ich młodsi koledzy korzystają z Internetu, aby znaleźć ciekawe dla nich informacje i artykuły, rozwijające ich zainteresowania pozaszkolne – 62 proc. robi to systematycznie (co najmniej raz w tygodniu). Nieco częściej również czytają systematycznie portale informacyjne i prasę online (55 proc.).

Z kolei ich zainteresowanie komiksami jest mniejsze niż wśród 12-latków. Tylko 16 proc. deklaruje, że czyta je co najmniej raz w tygodniu.

Podobnie często jak młodsi koledzy czytają recenzje książek i zapowiedzi wydawnicze – aż 39 proc. gimnazjalistów deklaruje, że przegląda co najmniej raz w miesiącu strony internetowe zawierające takie informacje.

Nieznacznie większa niż wśród 12-latków jest wśród gimnazjalistów grupa czytelników książek na ekranie (13 proc.). Książki w elektronicznej wersji czytają częściej chłopcy (16 proc.) niż dziewczynki (11 proc.).

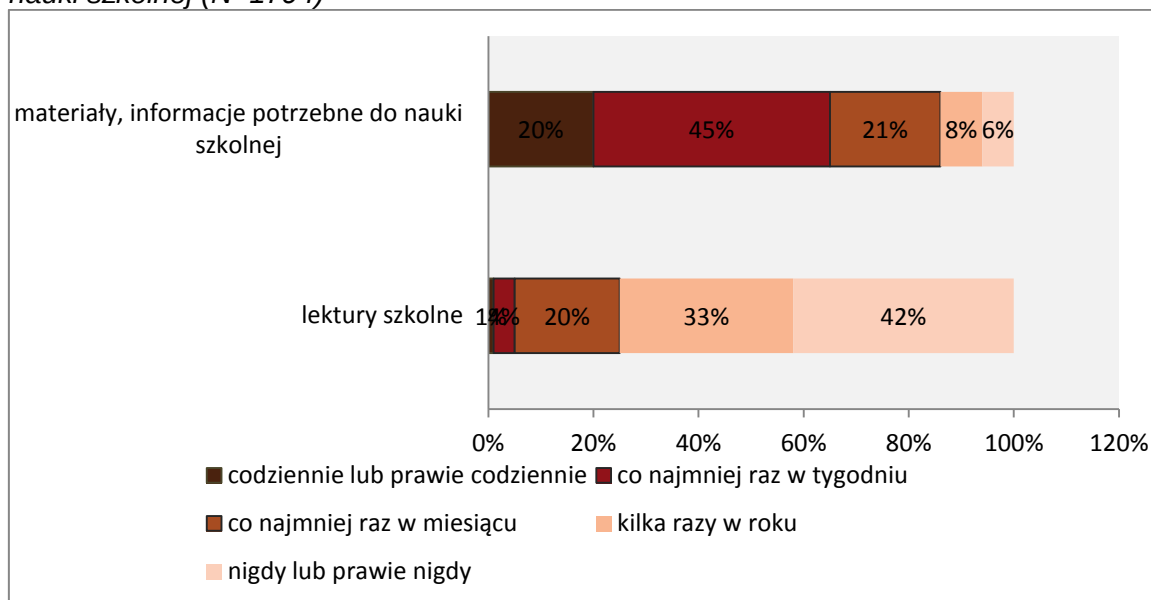
Gimnazjaliści częściej niż młodsi koledzy czytają lektury szkolne na ekranie komputera. Szkolną literaturę czyta w ten sposób 15 proc. badanych.

Częściej wyszukują też w sieci informacje i materiały potrzebne im do nauki szkolnej (65 proc. robi to systematycznie) oraz odrabiają pracę domową przy użyciu komputera i Internetu (84 proc. robi to co najmniej raz w tygodniu).

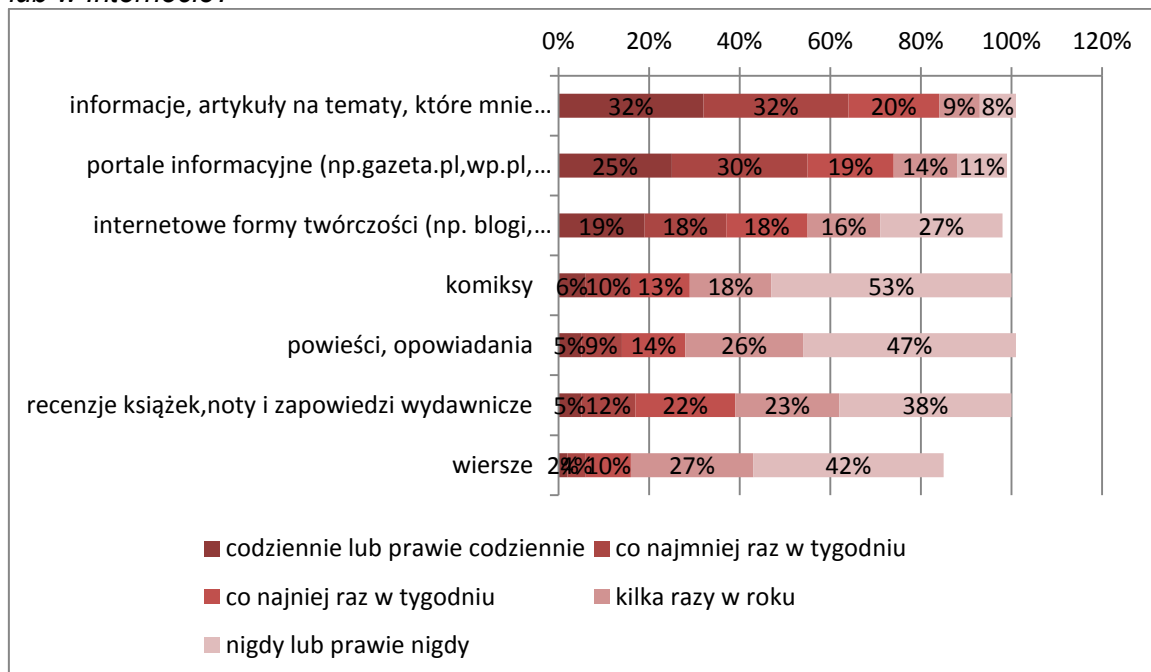
Uczniowie, starsi i młodsi, jeśli mają wybór, preferują czytanie książek w wersji tradycyjnej, papierowej. Jest to dla nich wygodniejsza, bardziej relaksująca forma lektury.

Nieliczna jest więc grupa czytająca na ekranie utwory literackie i książki mające swoje drukowane odpowiedniki. Za to dość popularne jest wśród nastolatków poszukiwanie w sieci porad o tym, co warto czytać. Szczególnie piętnastoletni chłopcy kierują się w wyborze lektur czasu wolnego informacjami znalezionymi w Internecie: recenzjami, zapowiedziami wydawniczymi, opiniami na forach i blogach o książkach.

Wykres 3. Częstotliwość czytania przez piętnastoletników na ekranie tekstów potrzebnych do nauki szkolnej (N=1794)

Wykres 4. Rozkład odpowiedzi gimnazjalistów na pytanie: „Jak często czytasz na komputerze lub w Internecie?”

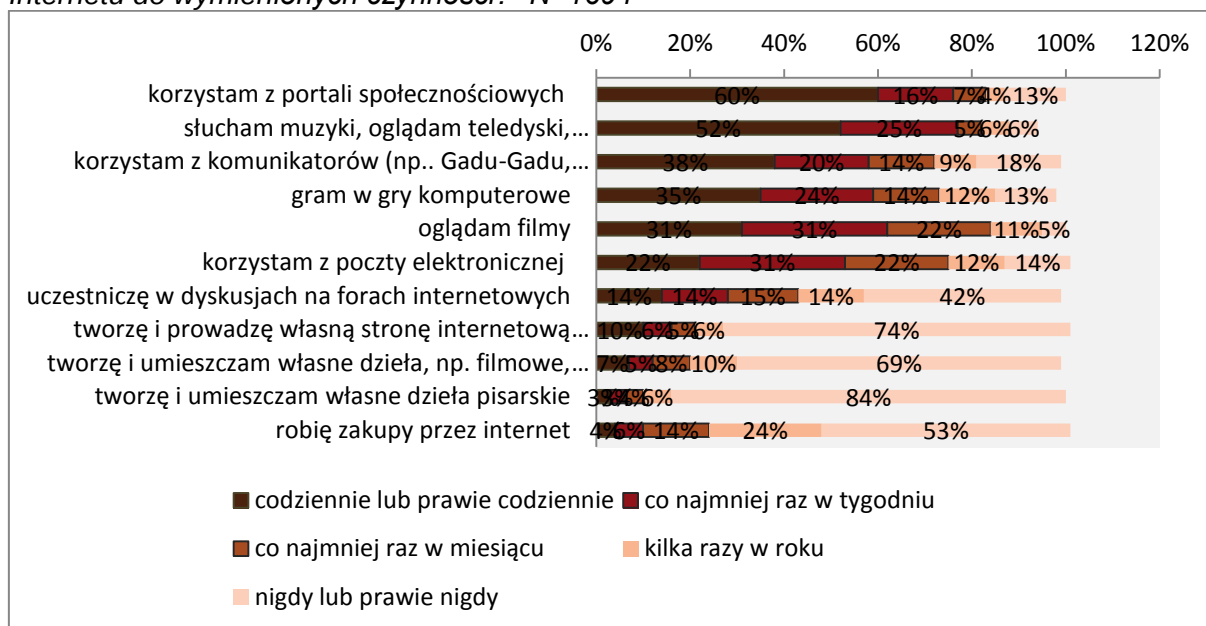
– Większość uczniów wyszukuje w sieci informacje przydatne w nauce szkolnej – komentuje dr Zofia Zasacka z IBE. – Wydaje się, że konieczne jest wsparcie szkoły obejmujące edukację medialną, której efekty pomogłyby w odnajdywaniu rzetelnych źródeł informacji – zaznacza.

Co jeszcze wiemy o aktywności w Internecie dzieci i młodzieży?

Jak wynika z badania czytelnictwa zdecydowana większość dwunastolatków (powyżej 70 proc. badanych) co najmniej raz w tygodniu używając komputera korzysta z portali społecznościowych i słucha muzyki. Co najmniej połowa uczniów systematycznie komunikuje się poprzez pocztę elektroniczną i komunikatory, a także ogląda filmy. Większość (62 proc.) używa komputera do odrabiania pracy domowej.

W tym wieku nie ma jeszcze dużych różnic pomiędzy chłopcami i dziewczynkami w wykorzystaniu komputera, choć dziewczynki częściej słuchają muzyki i są aktywniejsze na portalach społecznościowych, a chłopcy częściej komunikują się przez pocztę elektroniczną, uczestniczą w forach internetowych oraz oglądają filmy. Jest jednak praktyka komputerowa typowo chłopska: w gry online gra systematycznie 73 proc. chłopców (dziewcząt - 43 proc.).

Wykres 5. Rozkład odpowiedzi dwunastolatków na pytanie: „Jak często używasz komputera i Internetu do wymienionych czynności?” N=1694

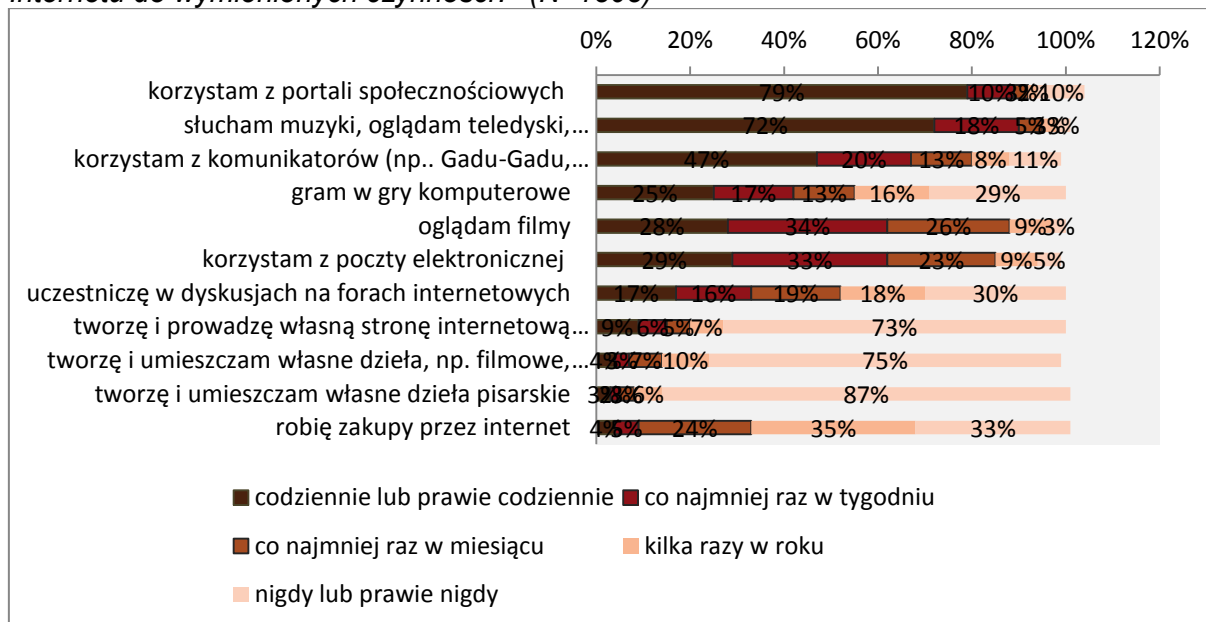

Warto zauważyć, że już wśród dwunastoletnich użytkowników komputera można wskazać grupę osób kreatywnych, aktywnie włączających się w społeczny obieg komunikatów (dźwiękowych, wizualnych, tekstowych) w sieci. Aż 27 proc. tworzy własną stronę internetową lub prowadzi bloga, a jeszcze liczniejsza grupa – 31proc. badanych umieszcza w Internecie własne produkcje filmowe lub muzyczne. Co dziesiątemu uczniowi zdarza się tworzyć własne teksty artystyczne, które upublicznia.

O trzy lata starsi gimnazjaliści użytkują komputer częściej i intensywniej. Przede wszystkim korzystają z komputera, żeby słuchać muzyki, robią to prawie wszystkie dziewczynki (94 proc.) i 85 proc. chłopców. Pracę domową na komputerze odrabia 83 proc. badanych, a ponad 60 proc. korzysta z poczty elektronicznej i komunikatorów. Piętnastolatki tak samo często jak młodszy

koledzy zasiadają przed ekranem komputera, aby oglądać filmy. Natomiast rzadziej niż dwunastolatki, szczególnie dziewczynki, poświęcają wolny czas grom komputerowym. Warto odnotować, że aktywna grupa twórczych gimnazjalnych internautów tworzących własne materiały umieszczane w sieci nie poszerza się wraz z ich wiekiem.

Wykres 6. Rozkład odpowiedzi piętnastolatków na pytanie: „Jak często używasz komputera i Internetu do wymienionych czynności?” (N=1808)

– Widoczna jest znikoma popularność bibliotek elektronicznych wśród uczniów – zauważa dr Zasacka. – To istotny komunikat dla nauczycieli i bibliotekarzy, aby zachęcali uczniów do korzystania z nich, rekomendowali ich wiarygodność i rzetelność. W sytuacji nieobecności lub niewystarczającej liczby egzemplarzy w bibliotekach szkolnych, książek i utworów literackich omawianych na lekcjach języka polskiego, zasoby bibliotek elektronicznych mogą stanowić istotne wsparcie. Jednocześnie, jak wynika z opisanych wyników badania, uczniowie, szczególnie gimnazjaliści, chętnie wyszukują za pośrednictwem internetu informacje i opinie o czytanych książkach. W związku z tym pojawia się zadanie dla dydaktyki, aby ukierunkowywać owe kwerendy, polecać wartościowe, interesujące linki, fora etc. Jest to doskonała okazja, aby zespalać pozaszkolne zainteresowania czytelnicze ze szkolnym czytaniem oraz procesem dydaktycznym.

Komputery i książki w domach gimnazjalistów – dodatkowe informacje z badania PISA

Dzięki badaniu PISA 2012 więcej wiadomo o wyposażeniu domów polskich 15-latków. Okazuje się, że prawie każdy gimnazjalista ma w domu komputer, którego może używać do nauki (ok. 97 proc.). Nie ma go niecałe 3 proc.

W dodatku duża grupa (ok. 36 proc.) ma w domu dwa komputery (jeden ma 38 proc. badanych). Prawie co piąty uczeń ma zaś w domu trzy komputery lub więcej.

Prawie każdy polski 15-latek ma też domowy dostęp do Internetu (ok. 95 proc.), pozbawionych tego w domu jest niecałe 5 proc. Zwykle uczniowie mają też edukacyjne programy komputerowe (70 proc.).

A jak wygląda sytuacja z domowymi bibliotekami? Największa grupa uczniów (33 proc.) ma w domach 26-100 książek. Duży odsetek ma z kolei w domu 11-25 pozycji czytelniczych (20 proc.) oraz 101-200 książek (17 proc.). Porównywalne są grupy, które mają książek bardzo

mało czyli 0-10 (11 proc.) oraz bardzo dużo, bo 201-500 książek (11 proc.). Największe biblioteczki domowe, które obejmują ponad 500 pozycji ma blisko 7 proc. gimnazjalistów. Prawie wszyscy 15-latkowie twierdzą, że mają w domach książki pomocne w nauce (96 proc.) oraz słowniki (98 proc.). Bardzo wielu ma również dostęp do książek naukowo-technicznych (79 proc.).

Trochę gorzej jest z literaturą klasyczną. Ma ją w domu 77 proc. Mniej w domach gimnazjalistów jest książek z poezją – nie ma ich w domach 52 proc. uczniów.

Informacja o Instytucie Badań Edukacyjnych:

Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) zatrudnia około 150 badaczy zajmujących się edukacją – socjologów, psychologów, pedagogów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych – wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach. Instytut uczestniczy w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, przygotowuje raporty, sporządza ekspertyzy oraz pełni funkcje doradcze w tym zakresie, aktywnie promuje politykę edukacyjną opartą na faktach (evidence-based policy and practice) i szczególnie dużą wagę przywiązuje do badań, których wyniki mogą zostać wykorzystane w praktyce i polityce edukacyjnej na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

www.ibe.edu.pl

Informacje o projekcie Entuzjaści Edukacji:

Celem głównym projektu systemowego „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” (Entuzjaści Edukacji) jest wzmocnienie systemu edukacji w zakresie badań edukacyjnych oraz zwiększenie wykorzystywania wyników badań naukowych w polityce i praktyce edukacyjnej oraz w zarządzaniu oświatą. Projekt jest realizowany przez IBE ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty, Poddziałanie 3.1.1 Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty.

www.eduentuzjasci.pl

Kontakt dla mediów:

Weronika Janda

Marketing & Communications Consultants

ul. Wilcza 28/10, 00-544 Warszawa

e-mail: janda@mcconsultants.pl

tel. kom. +48 662 086 500

tel. (+48 22) 40 66 100/101 wew. 23